

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 04 maja 2022 r.

DKO-WEK.4041.44.2022.MR

**Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

w związku z Pana pismem z 4 marca 2022 r. (VII.7031.5.2022.AT) w sprawie egzaminu maturalnego z języka polskiego w formule z 2023 r., uprzejmie informuję, że zasady przeprowadzania egzaminu maturalnego regulują przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty*¹ oraz rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 lutego 2021 r. w *sprawie egzaminu maturalnego*².

Podstawą przeprowadzania egzaminu maturalnego w formule z 2023 r. są wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach ogólnych i szczegółowych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego z 2018 r.³

Zgodnie z ww. przepisami przedmioty, z których trzeba obowiązkowo zdawać egzamin maturalny w formule z 2023 r., są takie same jak w latach 2010-2022, z tym, że:

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 – dalej: *ustawa o systemie oświaty* – nowelizacja z 2017 r.: art. 15 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz. U. poz. 60).

² Dz. U. poz. 482 – dalej: *rozporządzenie o egzaminie maturalnym*.

³ Określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia z 30 stycznia 2018 r. w *sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia* (Dz. U. poz. 467).

- absolwenci mają obowiązek przystąpienia do egzaminu maturalnego z co najmniej jednego przedmiotu dodatkowego w części pisemnej na poziomie rozszerzonym lub – w przypadku języka obcego nowożytnego – rozszerzonym albo dwujęzycznym z określonym progiem zdawalności (30% możliwych do uzyskania punktów);
- absolwenci szkoły lub oddziału dwujęzycznego przystępują do części pisemnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego jako przedmiotu dodatkowego na poziomie dwujęzycznym.

Zmiana w stosunku do obecnego stanu prawnego, określającego zasady przeprowadzania egzaminu maturalnego, polega na wprowadzeniu progu zdawalności (na poziomie 30% możliwych do uzyskania punktów) egzaminu maturalnego z jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym. Obecnie absolwenci mają obowiązek przystąpienia do egzaminu maturalnego z co najmniej jednego przedmiotu dodatkowego na poziomie rozszerzonym, ale nie jest określony próg zdawalności z tego egzaminu.

Uprzejmie informuję, że ogłoszona została *Informacja dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 26 marca 2021 r. dotycząca informatorów o egzaminie maturalnym dla absolwentów 4-letniego LO i 5-letniego technikum, przeprowadzanym od 2023 r.*⁴

Opracowane przez Centralną Komisję Egzaminacyjną *Informatory* zawierają m.in.

- 1) opis wymagań sprawdzanych w zadaniach egzaminacyjnych;
- 2) opis arkuszy egzaminacyjnych z poszczególnych przedmiotów;
- 3) zasady oceniania rozwiązań zadań – w tym szczegółowe skale oceniania wypracowań – z komentarzami;
- 4) przykładowe zadania egzaminacyjne wraz z rozwiązaniami; w przypadku zadań, które wymagają napisania wypracowania, w informatorach przedstawiono przykładowe realizacje tematów napisane przez uczniów ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych, ocenione oraz skomentowane przez egzaminatorów.

Zadania w *Informatorze* ilustrują przykładowe wymagania szczegółowe i ogólne na poziomie podstawowym określone w podstawie programowej, a także pokazują przykładowe typy zadań, które mogą wystąpić w arkuszu egzaminacyjnym. Niezależnie od powyższego, jedną z funkcji *Informatora* jest zaprezentowanie przykładowych zadań, które ilustrują nowe treści podstawy programowej na poziomie podstawowym. Środowisko nauczycielskie szczególnie oczekuje przykładowych zadań opartych na wymaganiach, które pojawiły się w tej podstawie programowej. Zadania w arkuszu egzaminacyjnym będą sprawdzały różne umiejętności z podstawy programowej.

⁴<https://cke.gov.pl/egzamin-maturalny/egzamin-maturalny-w-formule-2023/informatory/>

Zgodnie z przepisami *ustawy o systemie oświaty*, to do zadań Centralnej Komisji Egzaminacyjnej należy m.in. przygotowywanie i ustalanie materiałów egzaminacyjnych, w szczególności zadań i arkuszy egzaminacyjnych do przeprowadzania egzaminu maturalnego⁵. Centralna Komisja Egzaminacyjna przy tworzeniu arkuszy maturalnych kieruje się zasadami przeprowadzania egzaminu maturalnego dla poszczególnych grup maturzystów, które są zdefiniowane w przepisach prawa. Zasady te określają, między innymi, zakres wiadomości i umiejętności, które powinny być sprawdzane w zadaniach egzaminacyjnych, oraz czas trwania egzaminu. Zadania egzaminacyjne sprawdzają zatem wymagania szczegółowe opisane w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla poszczególnych etapów edukacyjnych.

Zgodnie z *Informatorami o egzaminie maturalnym* zadania w arkuszu egzaminacyjnym:

- są dobrane w taki sposób, aby reprezentowały różnorodne wymagania ogólne i szczegółowe z podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- sprawdzają przede wszystkim umiejętności złożone, w tym umiejętność myślenia naukowego, są zróżnicowane pod względem sprawdzanych wiadomości i umiejętności, poziomu trudności, a także sposobu udzielania odpowiedzi.

Zmodyfikowana zostanie również – w stosunku do obecnie stosowanej – struktura arkusza egzaminacyjnego niektórych egzaminów, w tym np.

- 1) arkusz z *języka polskiego* na poziomie podstawowym będzie składał się z trzech części – tj. testu język polski w użyciu, testu historycznoliterackiego oraz wypracowania; na rozwiązanie zadań maturzyści będą mieli 240 minut; dużo większą wagę będzie przykładać się do sprawdzenia znajomości i problematyki lektur obowiązkowych oraz umiejętności retorycznych;
- 2) arkusz z *języka polskiego* na poziomie rozszerzonym będzie składał się z dwóch części, tj. testu z zakresu historii i teorii literatury oraz wypracowania; na rozwiązanie zadań maturzyści będą mieli 210 minut; dużo większą wagę będzie przykładać się do sprawdzenia wiedzy i umiejętności z zakresu teorii i historii literatury;
- 3) zestaw zadań do części ustnej egzaminu z *języka polskiego* będzie składał się z dwóch zadań, w tym jednego zadania z puli zadań jawnych, ogłoszonych na stronie CKE na dwa lata przed egzaminem.

Jednocześnie informuję, że przygotowany został projekt ustawy zmieniającej *ustawę o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, będący obecnie przedmiotem prac parlamentarnych (druk senacki nr 691)*. Do

⁵ Zgodnie z art. 9a ust. 2 pkt 1 *ustawy o systemie oświaty*.

obowiązujących przepisów prawa przewiduje się wprowadzenie zmiany w zakresie egzaminu maturalnego w formule z 2023 r. – planuje się przesunięcie obowiązku zdawania przedmiotu dodatkowego z 30% progiem zdawalności począwszy od roku szkolnego 2024/2025. W latach szkolnych 2022/2023 i 2023/2024 egzamin maturalny będzie przeprowadzany na podstawie wymagań egzaminacyjnych (w tym m.in. ograniczonej listy lektur obowiązkowych), a nie wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Pragnę także nadmienić, że komunikat w sprawie listy jawnych zadań egzaminacyjnych w części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego⁶ jest ogłaszany nie później niż do dnia 1 września roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany egzamin maturalny. Uczniowie mają zatem odpowiedni czas na przygotowanie odpowiedzi do jawnych zadań z zakresu lektur szkolnych. Oczywiście lista tych zadań zostanie uaktualniona zgodnie z przyjętą listą lektur obowiązkowych określonych rozporządzeniem w sprawie wymagań egzaminacyjnych w roku 2023.

Zwracam jednocześnie Pana uwagę na następujące działania dotyczące egzaminu maturalnego w formule z 2023 r.:

- I. Od czerwca 2021 r. są przeprowadzane konferencje dla nauczycieli szkół ponadpodstawowych dotyczące egzaminu maturalnego w formule z 2023 r.; w pierwszej kolejności dla nauczycieli języka polskiego.
- II. 1 września 2021 r. na stronie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej ogłoszony został komunikat w sprawie listy jawnych zadań egzaminacyjnych w części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego, języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego (zadanie 1. w zestawie zadań egzaminacyjnych).
- III. W grudniu 2022 r. przeprowadzony zostanie próbny egzamin maturalny w formule z 2023.

Pragnę podkreślić, że szkolenia uzupełniające dla egzaminatorów egzaminu maturalnego z języka polskiego w nowej formule są organizowane przez okręgowe komisje egzaminacyjne i już odbywają się zgodnie z zaplanowanymi przez nie terminami. Ponadto CKE i oke przeprowadziły wiele szkoleń i konferencji dla różnych grup odbiorców: nauczycieli, egzaminatorów, doradców metodycznych, kuratorów oświaty, w tym również nauczycieli języka polskiego. Na wielu z nich – oprócz przedstawienia szczegółowo koncepcji egzaminu – wyjaśniano wątpliwości lub wskazywano przykładowe rozwiązania dydaktyczne doskonalące umiejętności sprawdzane na egzaminie maturalnym.

⁶ § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz. U. poz. 482).

W trakcie części szkoleń przedstawiano także propozycje rozwiązań metodycznych i pomysłów na prowadzenie zajęć na lekcjach.

Centralna Komisja Egzaminacyjna przygotowuje także dodatkowe materiały dla nauczycieli, które będą sukcesywnie publikowane na stronie internetowej CKE.

Natomiast w związku z uwagami Pana Rzecznika dotyczącymi tzw. amnestii maturalnej w 2006 r., uprzejmie informuję, że wówczas został zmieniony warunek zdawania egzaminu maturalnego po przeprowadzonym egzaminie. Świadectwo dojrzałości otrzymywał – zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych*⁷ – również maturzysta, który z jednego egzaminu obowiązkowego (ustnego lub pisemnego) nie uzyskał wymaganych 30% możliwych do uzyskania punktów⁸. Jednocześnie średnia liczba punktów uzyskanych z egzaminów z przedmiotów obowiązkowych musiała być wyższa niż 30% możliwych do uzyskania punktów. Zasada ta miała obowiązywać nie tylko przyszłych maturzystów, lecz także tych, którzy zdawali egzamin maturalny w roku wprowadzenia tych przepisów oraz zdających egzamin maturalny rok wcześniej (rok szkolny 2004/2005 i 2005/2006). Ponieważ Trybunał Konstytucyjny zakwestionował wprowadzenie tzw. amnestii maturalnej jako niezgodnej z prawem⁹, dodana została od 2008 r. dodatkowa sesja poprawkowa w sierpniu dla osób, które z jednego egzaminu

⁷ Dz. U. Nr 164, poz. 1154.

⁸ § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 września 2006 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1154 z późn.zm.), w którym zapisano, że osoby, które zdawały egzamin maturalny po raz pierwszy w roku szkolnym 2004/2005 lub 2005/2006 i z jednego przedmiotu obowiązkowego w części ustnej albo w części pisemnej nie uzyskały wymaganej, minimalnej liczby punktów, zdały egzamin maturalny, pod warunkiem, że ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części pisemnej na poziomie podstawowym, a w części ustnej na wybranym poziomie, uzyskały średnią co najmniej 30 % punktów.

⁹ Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 16 stycznia 2007 r. uznał za niezgodne z art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. b-f ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* oraz z art. 2 i art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Również zapis § 1 pkt. 24 wspomnianego rozporządzenia, zmieniający § 97 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. *w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych*, zgodnie z którym zdający zdał egzamin maturalny, jeżeli ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części ustnej i części pisemnej uzyskał średnią co najmniej 30% punktów został, tym samym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 stycznia 2007 r. (Sygnatura U 5/2006), uznany za niezgodny z art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. b-f ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty* oraz z art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny uznał, że tzw. amnestia maturalna nie zapewnia zagwarantowanego w Konstytucji powszechnego i równego dostępu do wykształcenia W wyniku wyroku wspomniane zapisy straciły moc z dniem 23 stycznia 2008 r.

obowiązkowego (pisemnego lub ustnego) nie uzyskały wymaganych 30% punktów.

Ponadto uprzejmie zwracam uwagę, że zgodnie z definicją słownikową amnestia to akt prawny polegający na darowaniu lub złagodzeniu kar orzeczonych za pewne przestępstwa albo wobec pewnej kategorii sprawców. Z definicji wynika więc, że amnestia może nastąpić tylko *ex post*.

Proszę też pamiętać, że egzamin maturalny w roku szkolnym 2005/2006 był przeprowadzany nie na podstawie wymagań egzaminacyjnych (zastosowanych po raz pierwszy w roku szkolnym 2020/2021), ale standardów wymagań egzaminacyjnych¹⁰. Natomiast przygotowanie i przeprowadzenie egzaminu maturalnego zarówno w roku szkolnym 2019/2020, jak i 2020/2021 nastąpiło na podstawie przepisów *ustawy o systemie oświaty*, ustawy z dnia 2 marca 2020 r. oraz rozporządzeń wydawanych na podstawie delegacji z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*¹¹.

Ponadto uprzejmie zwracam uwagę, że grupa nauczycieli polonistów, na których w swoim wystąpieniu powołuje się Pan Rzecznik, otrzymała już odpowiedź na swoje wątpliwości w piśmie Departamentu Kształcenia Ogólnego MEiN z 4 stycznia 2022 r. (DKO-WEK.4041.291.2021.MR), w którym nadawcy listu mogli odebrać stosowne, merytoryczne i konkretne wyjaśnienia w nurtujących ich sprawach. Nie można natomiast polemizować z przywołanymi przez Pana określeniami typu: bliżej nieokreślone „sygnały”, „niektórzy nauczyciele”, podpisujący się jako grupa na facebooku „Matura 2023 – język polski dla nauczycieli” czy „Polonistki i Poloniści ze szkół ponadpodstawowych” itp. Trudno jest także przyjąć do wiadomości stwierdzenie z pisma Pana Rzecznika, że podpisani pod pismem do MEiN i do Pana Rzecznika nauczyciele „pracowali z uczniami i uczennicami w oparciu [*sic!*] jedynie o własną intuicję oraz doświadczenie, ponieważ informatory maturalne pojawiły się dopiero w marcu 2021 roku. Nie mieli także dostępu do przykładowych arkuszy maturalnych oraz materiałów ćwiczeniowych, publikowanych zwyczajowo [*sic!*] przez Centralną Komisję Egzaminacyjną”.

Egzaminy zewnętrzne są istotnym elementem systemu oświaty, stanowiącym ważny element weryfikacji stopnia realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego i kształcenia zawodowego. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej dotyczącej m.in. egzaminu maturalnego w formule 2023 r. zostało (źródło przytoczone wcześniej) opublikowane w Dzienniku Ustaw z 30 stycznia 2018 r. Nie może być zatem mowy, co sugerowane jest w Pana piśmie, o „intuicyjnych” metodach

¹⁰ Określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2001 r. w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów (Dz.U. Nr 92, poz. 1020, z późn. zm.).

¹¹ Art. 30b i 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*.

nauczania w procesie dydaktycznym realizowanym dla uczniów podchodzących do egzaminu maturalnego po raz pierwszy w nowej formule w 2023 r. Natomiast wspomniane opublikowanie *Informatora* zostało zrealizowane zgodnie z przepisami wskazującymi, że w przypadku wprowadzenia zmian w zakresie przeprowadzania egzaminu maturalnego opracowuje się i ogłasza nowe informatory, nie później niż do dnia 1 września roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym jest przeprowadzany egzamin maturalny¹².

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI I NAUKI

Tomasz Rzymkowski
Sekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo/

¹² Zgodnie z § 5 ust. 1 *rozporządzenia o egzaminie maturalnym*.